

Ministerium: Beskæftigelsesministeriet

Senere ændringer til forskriften

Journalnummer: Beskæftigelsesmin.,
Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, j.nr. 18/02397

Ingen

Skrivelse om deleøkonomi og kontanthjælpssystemet

Deleøkonomi vinder frem i Danmark. Det er i den forbindelse blevet efterspurgt, hvordan personer, der arbejder indenfor og modtager indkomst fra deleøkonomisk aktivitet, er stillet i kontanthjælpssystemet.

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering har derfor udarbejdet denne skrivelse om, hvordan arbejde og indkomst fra deleøkonomisk aktivitet efter gældende regler i lov om aktiv socialpolitik indgår ved vurderingen af retten til og udmålingen af integrationsydelse, uddannelseshjælp og kontanthjælp (i det følgende benævnt kontanthjælp m.v.).

1. Hvad er deleøkonomi?

Afgrænsning af deleøkonomien og hvilke platforme eller virksomhedstyper, der kan defineres som deleøkonomiske virksomheder, er ikke entydig.

Deleøkonomi defineres dog ofte som det, at privatpersoner eller virksomheder deler deres overskudskapacitet – fx bil, bolig og tid – med andre privatpersoner eller virksomheder via digitale platforme imod betaling eller andre modbydelser.

Deleøkonomien dækker over flere forretningsmodeller. Det kan fx være privatpersoner, der får mulighed for at handle direkte med hinanden via digitale platforme, eller erhvervsdrivende der via digitale platforme kan kommunikere med deres kunder på nye måder. Der kan også være tale om, at den deleøkonomiske virksomhed betaler brugerne for at udføre arbejde for andre brugere.

De platforme, hvor de deleøkonomiske aktiviteter udføres, kan overordnet set karakteriseres som kapitalplatforme (fx ikke-erhvervsmæssig udlejning) og arbejdsplatforme (beskæftigelse som selvstændig eller lønmodtager).

De deleøkonomiske aktiviteter kan ligesom opbygningen af platformene være af vidt forskellig karakter.

Nedenfor gennemgås reglerne for betydningen af arbejdstid og indkomst vedrørende deleøkonomiske aktiviteter i forhold til retten til og udmålingen af kontanthjælp m.v.

2. Retten til hjælp og beregningen af hjælpen

Kontanthjælp m.v. er det underste økonomiske sikkerhedsnet. Hvis en ansøger og en evt. ægtefælle har midler, der kan dække det økonomiske behov, kan der ikke ydes hjælp.

Det er en konsekvens af dette grundprincip, at ansøgerens og en evt. ægtefælles indtægter som hovedregel trækkes fra i hjælpen krone for krone.

Er der tale om arbejdsindtægter gælder dog den særlige regel, at der ikke sker fratræk for 26,78 kr. pr. udført arbejdstime (2018-niveau). Der kan maksimalt undlades fuldt fratræk for 160 timer pr. måned pr. person.

Fra hovedreglen om, at indtægter fratrækkes krone for krone i hjælpen, gælder visse undtagelser. Fx foretages der ikke fradrag for transportgodtgørelse for dokumenterede udgifter til nødvendig transport ved udførelse af lønnet arbejde og for lejeindtægter fra højst én logerende i ejer-, andels- eller lejebolig i overensstemmelse med lejelovens regler, som modtageren af hjælp samtidig selv er bosiddende i.

Det følger af ovenstående principper, at indtægter fra udleje af bil via fx GoMore fratrækkes krone for krone. Til gengæld sker der ikke fratræk for indtægter fra udlejning af dele af egen bolig til højst én person gennem fx AirBnb forudsat, at udlejningen foregår efter lejelovens regler.

Indtægter fra arbejde formidlet via en platformsvirksomhed fx rengøring fratrækkes krone for krone i hjælpen, dog således at personen kan beholde 26,78 kr. pr. udført arbejdstime.

For god ordens skyld bemærkes det, at der ikke kan ydes hjælp, hvis ansøgeren og ægtefællen har formue, der kan dække det økonomiske behov. Der ses dog bort fra beløb på op til 10.000 kr., for ægtefæller 20.000 kr. Der ses endvidere bort fra den del af en formue, der er nødvendig for at bevare eller opnå en nødvendig boligstandard, eller som bør bevares af hensyn til ansøgerens og familiens erhvervs- eller uddannelsesmuligheder.

3. Rådighed

En modtager af kontanthjælp m.v. og en evt. ægtefælle skal være til rådighed for tilbud om arbejde med fuld sædvanlig arbejdstid, uddannelse eller tilbud efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats. Ydelsesmodtageren og en evt. ægtefælle kan ikke forbeholde deres arbejdskraft til bestemte arbejdsgivere eller arbejdsopgaver, herunder deltidsarbejde.

Dette princip betyder, at hvis en ydelsesmodtager afslår et tilbud om arbejde, uddannelse m.v. med den begrundelse, at vedkommende skal udføre arbejde formidlet gennem en platformsvirksomhed, kan vedkommende ikke modtage kontanthjælp m.v.

Hvis den pågældende omvendt kan være fuldt til rådighed samtidig med, at vedkommende udfører småjobs via en platformsvirksomhed, kan der ydes hjælp, idet indtægten fra de pågældende jobs trækkes fra i hjælpen krone for krone, jf. punkt 2.

Selvstændig virksomhed

I kontanthjælpssystemet skelnes mellem selvstændig virksomhed som hovedbeskæftigelse og selvstændig virksomhed som bibeskæftigelse.

En modtager af kontanthjælp m.v. kan drive selvstændig virksomhed som bibeskæftigelse forudsat, at vedkommende er fuldt til rådighed for tilbud om arbejde, uddannelse m.v.

Derimod anses en ydelsesmodtager for ikke at opfylde rådighedsbetingelsen, hvis vedkommende forbeholder sin arbejdskraft til drift eller opstart af en selvstændig virksomhed som hovedbeskæftigelse.

I kontanthjælpssystemet er der ægtefælleafhængighed, dvs. at retten til hjælp også afhænger af ægtefælens forhold (indtægt, formue, rådighed). Ifølge praksis kan en ægtefælle i visse situationer opfylde sin rådighedspligt gennem drift af selvstændig virksomhed

Hvorvidt en ægtefælle opfylder sin rådighedsforpligtelse gennem drift af selvstændig virksomhed, beror på en konkret vurdering. I denne vurdering indgår bl.a., om virksomheden giver en indkomst, der i væsentlig grad bidrager til familiens forsørgelse. Kontanthjælp m.v. kan ikke subsidiere en selvstændig virksomhed, der giver underskud eller ikke i tilstrækkelig grad bidrager til et forsørgelsesgrundlag.

4. Samspelet mellem arbejdstid/indkomst fra arbejde i en platformsvirksomhed og 225-timersreglen

Når et ægtepar, hvor en eller begge ægtefæller modtager kontanthjælp m.v., har modtaget hjælp i sammenlagt 1 år eller derover indenfor 3 år, er det - som hovedregel - et krav for at bevare retten til fulde ydelser, at begge ægtefæller kan dokumentere, at de har haft 225 timers ordinært og ustøttet arbejde indenfor de seneste 12 kalendermåneder.

For ugifte gælder det tilsvarende, at personen – efter at have modtaget hjælp i sammenlagt 1 år indenfor 3 år - skal kunne dokumentere 225 timers ordinært og ustøttet arbejde inden for de seneste 12 kalendermåneder for at bevare retten til fuld ydelse.

Af lovbemærkningerne fremgår, at der skal være tale om sædvanligt, lønnet arbejde, hvor opgørelsen af timer sker som opgørelsen af løntimer i et sædvanligt beskæftigelsesforhold, der er i overensstemmelse med gældende overenskomster eller i øvrigt udført på almindelige løn- og arbejdsvilkår, jf. de regler som anvendes indenfor arbejdsløshedsforsikringens område.

Der er ikke i loven noget til hinder for, at arbejdskravet kan opfyldes gennem honorarlønnet arbejde eller selvstændig virksomhed som bibeskæftigelse, hvis det er tilstrækkeligt dokumenteret fx gennem lønsedler eller lignende, og hvis timelønnen eller andre forhold omkring arbejdets udførelse ikke er af en sådan karakter, at kommunen vurderer, at der er tale om så usædvanlige forhold, at der må siges at være tale om omgåelse af reglen.

Hvis en ydelsesmodtager fx har arbejdet i 225 timer for en bekendt til en timeløn på 25 kr., vil det som udgangspunkt blive vurderet, at der er tale om så usædvanlige forhold, at der er tale om forsøg på omgåelse af 225-timers reglen.

Det er i den forbindelse underordnet, om arbejdet er opnået ved direkte henvendelse til en modtager af en serviceydelse eller gennem en platformsvirksomhed.

Loven indeholder ikke krav til, hvordan ydelsesmodtageren dokumenterer det udførte arbejde. Dokumentation vil normalt kunne tilvejebringes ved opslag i indkomstregistret eller ved fremvisning af lønsedler

eller lignende. Det sidste kan fx være relevant, hvis arbejdet er honorarlønnet, og indtægten er B-indkomst. Der er heller ikke krav om, at arbejdet skal være udført for en arbejdsgiver med CVR-nr. Arbejdsgiveren kan således også være en privat person.

Hvis der har været tale om arbejde uden en fastsat arbejdstid, omregnes indtægten til timer ved brug af den omregningssats, der er fastsat i loven, og som er 122,50 kr. (2018-niveau), svarende til den timeløn, som en person uden særlige kvalifikationer eller forudsætninger i øvrigt typisk vil kunne opnå i jobs, der ikke kræver særlige kvalifikationer eller forudsætninger i øvrigt.

Det er en betingelse, at indtægten er indberettet til skattevæsnet, og at indtægten - hvis arbejdet er udført, mens den pågældende har modtaget hjælp - løbende oplyses til kommunen, således at den kan indgå i beregningen af hjælpen, jf. nærmere herom i punkt 2.

For at selvstændig virksomhed som hovedbeskæftigelse kan medregnes til opgørelsen af timer i relation til 225-timersreglen, er det ifølge loven et krav, at den selvstændige virksomhed har haft et omfang, der kan sidestilles med lønarbejde i mindst 20 timer pr. uge, og at der ikke er udbetalt hjælp, mens den selvstændige virksomhed er drevet. Den selvstændige virksomhed medregnes med det faktisk dokumenterede timetal.

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, den 14. juni 2018

BENT NIELSEN